

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 316.77:37.025

Оксана Тур, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри українознавства, культури та документознавства
Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто поняття методу, зазначено, що їх вибір повинен бути зумовлений цілями навчання, змістом навчального матеріалу, професійною мотивацією майбутніх фахівців, потребою у виробленні комунікативних навичок і вмінь, потрібних у практичній професійній діяльності. Виокремлено пасивні, активні й інтерактивні групи методів. Інтерактивні методи поділені на не імітаційні та імітаційні (неігрові та ігрові), а також методи створення сприятливої атмосфери організації комунікації, методи обміну діяльністю, методи мисленнєвої діяльності, методи смислетворчості, методи рефлексивної діяльності, інтегративні методи та інші.

Ключові слова: комунікативна компетентність, класифікація методів, пасивні, активні, інтерактивні методи.

Лит. 8.

Оксана Тур, кандидат филологических наук,
доцент кафедры украиноведения, культуры, документоведения
Полтавского национального технического университета имени Юрия Кондратюка

КЛАССИФИКАЦИЯ МЕТОДОВ ФОРМИРОВАНИЯ КОМУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ДОКУМЕНТОВЕДЕНИЮ И ИНФОРМАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье рассмотрено понятие метода, внимание акцентировано на том, что их выбор должен определяться целями обучения, содержанием учебного материала, профессиональной мотивацией, потребностью в выработке коммуникативных умений и навыков. Выделены пассивные, активные и интерактивные группы методов формирования коммуникативной компетентности. Интерактивные методы разделены на неимитационные и имитационные (неигровые и игровые), а также методы создания благоприятной атмосферы организации коммуникации, методы обмена деятельностью, методы смыслотворчества, методы рефлексивной деятельности, интегративные методы и др.

Ключевые слова: коммуникативная компетентность, классификация методов, пассивные, активные, интерактивные методы.

**Oksana Tur, Ph.D. (Philology), Associate professor of the Ukrainian studies, Culture and Documentation Department
Poltava Yuriy Kondratyuk National Technical University**

THE CLASSIFICATION OF METHODS OF FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS OF DOCUMENTATION AND INFORMATION ACTIVITIES

The article deals with the concept of the method, it puts more emphasis on the fact that their choice should be determined by the objectives of training, the content of the educational material, the professional motivation, the need for the development of communicative skills. The author deals with the passive, active and interactive groups of methods of formation of communicative competence. The interactive methods are divided into the non-simulation and simulation (playing and non-playing), as well as methods of creating the favorable atmosphere of organization of communication, the methods of work sharing, the methods of creativity of sense, the methods of reflective activity, the integrative methods and others.

Keywords: the communicative competence, the classification of methods, the passive, active, and interactive methods.

Постановка проблеми. Базову підготовку фахівців із документознавства та інформаційної діяльності (ДІаД) не варто розуміти тільки як акумуляцію професійних знань. Вона повинна бути спрямована на формування у студентів комунікативної компетентності (КК) як

особисто значущої для них цінності, застосування якої у професійній діяльності уможливило б ефективну й продуктивну взаємодію з колегами, самореалізацію особистості, активний розвиток її кар'єри, високий ступінь конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Незаперечним є той факт, що якісному формуванню КК майбутніх фахівців, у тому числі з ДтаІД, сприяє поєднання різних методів навчання: як традиційних (бесіди, традиційних лекцій, практична робота тощо), так і нетрадиційних (тренінги, круглі столи, дебати, дидактичні ігри та ін.)

Аналіз основних досліджень. Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що різні методи навчання, їх класифікацію досліджували багато науковців, зокрема: Л. Вавилової, Г. Вороніної, Л. Гейхман, Т. Добриніної, О. Єльнікової, Д. Кавтарадзе, М. Кларіна, Г. Коберник, Є. Коротаєвої, Г. Кривчикової, Р. Куліш, Д. Махотіна, В. Мельник, Т. Непомнящої, А. Панченкової, О. Петуніна, О. Пометуна, М. Скрипник, Т. Чепель, та ін., але питанню класифікації методів формування КК майбутніх фахівців із ДтаІД уваги приділяно недостатньо.

Мета статті – дослідити сучасні класифікації методів формування КК майбутніх фахівців із ДтаІД.

Виклад основного матеріалу. Метод (у перекладі з гр. – шлях дослідження, вчення) – це спосіб досягнення мети, певним чином упорядкована діяльність. У науковій літературі дидактичний метод розглядають як систему цілеспрямованих дій педагога, що організовує певні способи пізнавальної діяльності студентів, що забезпечують йому теоретичне й практичне засвоєння змісту навчання [4, 251; 7, 185].

Вибір дидактичних методів, які б сприяли формуванню й розвитку комунікативної компетентності повинен бути зумовлений цілями навчання, змістом навчального матеріалу, професійною мотивацією майбутніх фахівців, потребою у виробленні комунікативних навичок і вмінь, потрібних у практичній професійній діяльності. Як слушно зауважує А. Кузьмінський: “Слід пам’ятати, що методи навчання як своєрідний набір інтелектуального інструментарію пізнавальної діяльності викладача і студентів не є алгоритмізованими одиницями. Оскільки педагогіка – наука і мистецтво одночасно, то й підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчості педагога, з одного боку, і відповідати вимогам принципу системності – з іншого” [4, 265].

Розглянемо прийнятий у методичці поділ методів на пасивні, активні й інтерактивні. Коротко прокоментуємо їх з позиції ефективності у системі формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності.

Під час використання пасивних методів

студент виступає в ролі об’єкта навчання, він повинен засвоїти і відтворити матеріал, який передає йому викладач – джерело знань (іноді ці методики називають репродуктивними). Зазвичай це відбувається під час використання лекцій-монологу (односпрямоване передавання інформації від викладача до студента), читання, демонстрації. Студенти при цьому, як правило, не співпрацюють одне з одним і не виконують ніяких проблемних завдань.

Для досягнення високого рівня сформованості комунікативної компетентності студентів – документознавців необхідною вимогою у системі їх професійної підготовки стає перехід від пасивних методів навчання до активних, тобто таких, які впритул наблизять викладання до практики і сприятимуть максимально ефективній реалізації сформованої у ВиШі комунікативної компетентності особистості в реальних умовах професійної діяльності.

Під час використання активних методів студенти більшою мірою стають суб’єктами навчання, вступають у діалог з викладачем, виконують творчі, проблемні завдання. Для активних методів характерними є: 1) примусова активізація мислення студентів, коли вони змушені бути активними незалежно від своїх бажань; 2) залучення студентів до постійної активної діяльності, оскільки активність повинна бути не короткотривалою та епізодичною, а значною мірою стійкою й довготривалою (тобто протягом усього заняття); 3) самостійне творче вироблення рішень, підвищений ступінь мотивації і емоційності студентів. Активні методи – це методи, які спонукають студентів до активної мисленнєвої та комунікативної діяльності у процесі оволодіння навчальним матеріалом. Активне навчання передбачає використання такої системи методів, яка спрямована головним чином не на отримання студентом готових знань, їх запам’ятовування й відтворення, а на самостійне оволодіння ним знаннями і вміннями й навичками в процесі активної мисленнєвої і комунікативної діяльності. Використання активних методик передбачає зворотний зв’язок – запитання студента викладачу, запитання викладача, розвивальне творче мислення. Таким чином, у цій ситуації студент встановлює індивідуальний контакт з викладачем, але не з іншими членами групи. Такі методи сьогодні є провідними під час проведення семінарських занять і в самостійній роботі студентів. З цього приводу В. Ортинський справедливо зауважує: “Сьогодні для підвищення ефективності процесу навчання у ВНЗ дедалі частіше застосовують так звані активні методи.

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вони допомагають розкрити свідомість, активізувати інтелектуальний і розумовий потенціал особистості, набути необхідних практичних навичок і вмінь” [7, 225 – 226]. Активними методами навчання В. Ортинський називає ті, що відповідають таким умовам: 1) ставлять студентів у становище активних учасників процесу навчання; 2) дозволяють значно підвищити ефективність використання навчального часу; 3) забезпечують реальний зріст знань, навичок і вмінь; 4) формують соціально-ціннісні позиції, необхідні для психологічних якостей, акмеологічних інваріантів і практичного досвіду [7, 226].

Поява і використання активних методів зумовлені новими завданнями професійної освіти (не лише дати студентам знання, але й забезпечити формування і розвиток комунікативної компетентності, пізнавальних інтересів і здібностей, творчого мислення, умінь і навичок самостійної розумової праці), що виникли у результаті надшвидкого розвитку інформації. Якщо раніше знання, отримані у ВНЗ, могли слугувати людині тривалий час, іноді протягом усієї її трудової діяльності, то у вік інформаційного буму знання (як важливий складник комунікативної компетентності фахівця) необхідно постійно оновлювати, що можливо в основному шляхом самоосвіти, а це вимагає від людини пізнавальної активності (інтелектуально-емоційний відгук на процес пізнання, прагнення до навчання, виконання індивідуальних і спільних завдань, інтерес до діяльності викладача й інших студентів) і пізнавальної самостійності (прагнення й уміння самостійно мислити, здатність орієнтуватися в новій ситуації, знаходити свій варіант вирішення задач, бажання не тільки зрозуміти інформацію, але й самостійно здобути знання, вміння критично оцінити судження інших, мати незалежні власні судження). Відсутність умов для прояву активності й самостійності як важливих характеристик комунікативної компетентності унеможливають їх розвиток. Саме тому використання активних методів, що спонукають до мислення, до практичної діяльності й активної комунікативної взаємодії, розвивають ці інтелектуальні якості, які сприяють формуванню й розвитку комунікативної компетентності особистості.

Інтерактивні методи навчання (слово “інтерактив” з англійської “interact”, де “inter” – взаємний, “act” – діяти, означає “здатний до взаємодії, діалогу, спілкування”) – це посилені цілеспрямована діяльність викладача і студентів з організації взаємодії між собою і між суб’єктами

взаємодії усіх учасників педагогічного процесу для створення оптимальних умов розвитку [3, 37]. Інтерактивні методи забезпечують: високу інтенсивність комунікації; різноманітність видів комунікативної діяльності (активне слухання, говоріння – висловлювання вголос, міркування, спростування і т.і., письмо, читання); встановлення дружніх стосунків у групі, основою яких є взаєморозуміння, взаємоповага, взаємодопомога тощо; вироблення індивідуального стилю спілкування; інтенсивне засвоєння матеріалу та ін. Інтерактивні методи побудовані на спеціально організованій груповій та міжгруповій діяльності, “зворотному зв’язку” між усіма її учасниками, рефлексивному аналізі [5, 42].

До пріоритетних характеристик інтерактивних методів навчання Г. Вороніна відносить такі: високий рівень засвоєння знань, розширення пізнавальних можливостей студентів, активну участь студентів у процесі навчання, підвищення мотивації, прості та швидкі методи контролю засвоєння знань, партнерство між викладачем та студентами, – і зауважує, що в інтерактивному навчальному середовищі “викладач повинен пам’ятати про необхідність передачі головної ролі в процесі навчання саме студентам, що мають відчутти потребу в розкритті власного творчого потенціалу та розширенні кордонів спілкування” [1, 114 – 115].

Серед провідних ознак інтерактивних методів С. Кашлев виокремлює *полілог* (“багатоголосся”, у якому можна почути голос кожного учасника педагогічної взаємодії; право кожного на власну точку зору; на готовність і можливість висловити її); *діалог* (сприйняття учасниками педагогічної взаємодії одне одного як рівних партнерів; уміння слухати й чути одне одного, право кожного на реалізацію свого потенціалу); *мисленнєва діяльність* (процес обміну думками, самостійне вирішення проблем, аналізування, синтез, порівняння); *смыслотворчість* (усвідомлене створення суб’єктами педагогічної взаємодії нового змісту; обмін індивідуальними смислами між учасниками педагогічної взаємодії); *міжсуб’єктне відношення* (учасники педагогічної взаємодії є суб’єктами педагогічного процесу тобто його повноправними учасниками, самостійними, творчими, активними, відповідальними); *свобода вибору* (свідоме регулювання і активізація учасниками педагогічного процесу своєї поведінки, можливість волевиявлення); *ситуація успіху* (цілеспрямоване створення комплексу зовнішніх умов, які сприяють успіху, самовдосконаленню, виникненню позитивних емоцій); *позитивність, оптимістичність*

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

оцінювання (відсутність негативних і полярних оцінок, акцент викладача на цінності, значущості досягнутих студентом результатів); рефлексія (самоаналіз, самооцінка учасниками педагогічного процесу своєї діяльності, взаємодії, фіксація саморозвитку тощо) методів [3, 38 – 40].

Отже, інтерактивні методи передбачають спільне навчання (навчання в співпраці), коли і студенти, і викладач є суб'єктами навчання. Викладач виступає лише у ролі більш досвідченого організатора процесу навчання. Усі учасники освітнього процесу при цьому взаємодіють одне з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії колег і свою власну поведінку. Студенти занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва, оптимальну для формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із ДтаД.

Таким чином, осмислюючи викладену вище класифікацію, відмітимо, що у її підґрунті закладено ступінь навчальної активності самого студента, яка має висхідну динаміку від пасивної його поведінки до активної та інтерактивної взаємодії.

Так, обираючи методи взаємодії викладача і студентів, Т. Непомняща надає перевагу саме інтерактивним методам, "...оскільки інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншим, так і однієї думки над іншою. Під час інтерактивного навчання студенти вчать бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення". Для розвитку комунікативної компетентності студентів у процесі навчання дослідниця використовує такі, "...що дають змогу студентів усвідомити свою залежність від соціуму, виробити ключові стратегії поведінки у різних ситуаціях професійного спілкування (перебуваючи в ролі керівника або підлеглого, організатора або виконавця), відчуті відповідальність за результати спільної діяльності". Крім того, дослідниця вважає, що ці методи потрібно спрямовувати й на самостійну роботу студента, "виконуючи яку, він усвідомить необхідність взаємодії з іншими студентами й викладачем" [6, 111].

Ми підтримуємо позицію Т. Непомнящої щодо особливої ролі інтерактивних методів в організації формування комунікативної компетентності студентів, так як вважаємо, що вони сприяють залученню студентів до активного мовленнєвого процесу з отримання, переробки знань і використання їх на практиці, активізують мислення і поведінку суб'єктів освітнього

процесу, підвищують їхню емоційність і рефлексивність, за допомогою цих методів моделюються різноманітні комунікативні ситуації, характерні для повсякденної роботи майбутніх документознавців, спільне обговорення і вирішення яких сприяє розвитку комунікативних вмінь і навичок, позитивних внутрішньо-індивідуальних якостей студентів, формуванню комунікативної компетентності в цілому. Отже, в системі комунікативної підготовки перевагу, на нашу думку, слід надавати активним та інтерактивним методам навчання.

У науковій літературі існують різні класифікації інтерактивних методів навчання. Наприклад, С. Кашлев у її основу поклав структуру інтерактивної педагогічної взаємодії (полілог, діалог, мисленнєву діяльність, смислотворчість, міжсуб'єктні відносини, свободу вибору, ситуацію успіху, позитивність й оптимістичність оцінювання, рефлексію) і виокремив такі групи: 1) методи створення сприятливої атмосфери, організації комунікації, основою яких є "комунікативна атака", організована викладачем для оперативного залучення студентів у спільну діяльність; 2) методи обміну діяльністю, що передбачають поєднання групової та індивідуальної роботи учасників педагогічної взаємодії, спільну активність, тісну кореляцію діяльності викладача і студентів; 3) методи мисленнєвої діяльності, які, з одного боку, створюють сприятливу атмосферу, сприяють мобілізації творчих можливостей студентів, з іншого боку, стимулюють активну мисленнєву діяльність, виконання різних мисленнєвих операцій, здійснення усвідомленого вибору; 4) методи смислотворчості, провідна функція яких – створення студентами свого індивідуального смислу про вивчені явища, проблеми, обмін цими смислами; 5) методи рефлексивної діяльності, які спрямовані на фіксування учасниками комунікативного процесу стану свого розвитку, причин такого стану, оцінку рівня ефективності взаємодії; 6) інтегративні методи (інтерактивні ігри), які поєднують усі основні функції вищезазначених активних педагогічних методів [3, 38 – 42]. У класифікації дослідника М. Кларіна в основу класифікації покладено принцип активності і виокремлено такі групи взаємопов'язаних методів: 1) фізичної активності (зміна робочого місця, запис, малювання тощо); 2) соціальної активності (запитання, відповіді на запитання та ін.); 3) пізнавальної активності (доповнення, виступ, самостійний пошук розв'язання проблеми) [2, 32]. М. Скрипник пропонує класифікувати

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

інтерактивні методи навчання, враховуючи основні функції діалогу як принципу взаємодії. Він виокремлює такі групи інтерактивних методів: 1) інформаційні – це способи діалогічної взаємодії учасників навчання з метою обміну матеріальними або духовними цінностями; 2) пізнавальні – це способи пізнавальної взаємодії (діалогу) учасників з метою отримання нових знань, їх систематизації, творчого вдосконалення умінь і навичок; 3) мотиваційні – це способи діалогічної взаємодії учасників навчального процесу, за допомогою яких кожен визначає власну позицію у ставленні до способів діяльності групи, окремих учасників, викладача, самого себе; 4) регулятивні – це способи, завдяки яким встановлюються та приймаються певні правила діалогічної взаємодії учасників навчання [8, 32 – 43].

Практика організації формування комунікативної компетентності студентів-документознавців дала можливість нам класифікувати активні та інтерактивні методи навчання таким чином: неімітаційні (інтерактивні лекції – лекція-бесіда, лекція-дискусія, проблемна лекція, лекція-взуалізація, лекція із запланованими помилками та ін.; круглий стіл, мозковий штурм, метод проєктів, портфоліо, тренінгові вправи); імітаційні неігрові (кейс-метод, вирішення ситуаційних проблем); імітаційні ігрові (рольова гра, ділова гра, проведення нарад, дискусій).

Досвід проведення занять із використанням інтерактивних методів свідчить, що так чи інакше усі вони, як правило, містять три складника: 1) творче завдання на основі навчальної інформації (як основа змісту); 2) робота в групі та/або навчальна гра-імітація (як основа методики); 3) загальна дискусія – підбиття підсумків (і як метод, і як синтез, підсумок навчання і виховання).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, серед сучасних методів організації формування комунікативної компетентності виокремлюють такі групи: пасивні, активні й інтерактивні. Інтерактивні методи поділяють на неімітаційні методи, імітаційні неігрові та імітаційні ігрові, які, методи створення сприятливої атмосфери, організації комунікації, методи обміну діяльністю, методи мисленнєвої діяльності, методи смислетворчості, методи рефлексивної діяльності, інтегративні методи та інші. Вибір методів, які б сприяли формуванню й розвитку комунікативної компетентності повинен бути зумовлений цілями навчання, змістом навчального матеріалу, професійною мотивацією майбутніх фахівців, потребою у виробленні комунікативних навичок

і вмінь, потрібних у практичній професійній діяльності.

Перспективами подальших досліджень вважаємо розроблення інтегративних методів (інтерактивні ігри), які поєднують усі основні функції активних педагогічних методів.

Література

1. Вороніна Г.Р. Вплив інтерактивних методів навчання на підвищення мотивації у процесі вивчення іноземних мов / Г.Р. Вороніна // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. – К.: КНЛУ, 2012. – Вип.24. – С. 112 – 116.

2. Галіцина Л. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання // Л. Галіцина – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.

3. Кашлев С.С. Інтерактивні методи изучения педагогике: учеб. пособие / С.С. Кашлев. – Мн.: Выш. шк., 2004. – 176 с.

4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2011. – 486 с.

5. Михайловський О. Роль інтерактивних методів навчання у процесі розвитку економічного мислення вчителів інформатики у післядипломній освіті / О. Михайловський // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – Умань, 2015. – Вип. 11. – С. 40 – 46.

6. Непомняца Т.В. Формування комунікативної компетентності студентів ВНЗ у процесі навчання математичних дисциплін: дис. канд. пед. наук: 13.00.09 / Непомняца Тетяна Володимирівна. – Донецьк, 2013. – 252 с.

7. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / В.Л. Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

8. Скрипник М. Інтерактивне навчання: основні поняття / М. Скрипник // Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 30 – 43.

References

1. Voronina H.R. (2012). *Vplyv interaktyvnykh metodiv navchannia na pidvyshchennia motyvatsii u protsesi vyvchennia inozemnykh mov* [The impact of interactive teaching methods to improve motivation in learning foreign languages]. *Naukovyi visnyk kafedry YuNESKO KNLU*. Kyiv: KNLU, vol. 24, pp. 112 – 116. [in Ukrainian].

2. Halitsyna L. (2005). *Ihry doroslykh. Interaktyvni metody navchannia* [Games adults. Interactive teaching methods]. Kyiv: Red. zahalnoped. haz., 128 p. [in Ukrainian].

3. Kashlev S. S. (2004). *Interaktivnye metody izucheniya pedagogike: ucheb. posobie* [Interactive methods of pedagogy study: studies. benefit]. Minsk: Vysh. shk., 176 p. [in Russian].

4. Kuzminskiy A. I. (2011). *Pedahohika vyshchoi shkoly: navch. posibnyk* [Pedagogy of higher education: teach. Manual]. Kyiv: Znannia, 486 p. [in Ukrainian].

АНАЛІЗ МЕТОДИК НАВЧАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПРОГРАМІСТІВ

5. Mykhailovskiy O. (2015). *Rol interaktyvnykh metodiv navchannia u protsesi rozvytku ekonomichnoho myslennia vchyteliv informatyky u pisladyplomnii osviti* [The role of interactive teaching methods in the development of economic thinking science teachers in postsecondary education]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*. Uman: vol.11, pp. 40 – 46. [in Ukrainian].

6. Nepomniashcha T.V. (2013). *Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv VTNZ u protsesi navchannia matematychnykh dystsyplin*

[Formation of communicative competence of students VTNZ in learning mathematics disciplines]. Candidate's thesis. Donetsk, 252 p. [in Ukrainian].

7. Ortynskyi V.L. (2009). *Pedahohika vyshchoi shkoly: navch.posibnyk* [Higher Education Pedagogy: navch.posibnyk]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, 472 p. [in Ukrainian].

8. Skrypnyk M. (2005). *Interaktyvne navchannia: osnovni poniattia* [Online training: basic concepts]. Kyiv: Red. zahalnoped. haz., pp.30 – 43. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.02.2017

УДК 378.091.33:004 – 057.21

Микола Марчук, аспірант кафедри інформатики і кібернетики
Катерина Осадча, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики і кібернетики
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького

АНАЛІЗ МЕТОДИК НАВЧАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПРОГРАМІСТІВ

У статті актуалізовано питання ефективного навчання візуального програмування майбутніх інженерів-програмістів. Авторами проаналізовано методики навчання візуального програмування С.К. Чанга, М. Скотта, Т.А. Вакалюк, А.Ф. Галімянова й Є.К. Ліпачева. Зроблено висновок про їх переваги та недоліки у аспекті впровадження у процес професійної підготовки майбутніх інженерів-програмістів.

Ключові слова: візуальне програмування, методика навчання, інженер-програміст.

Лит. 11.

Николай Марчук, аспирант кафедры информатики и кибернетики
Екатерина Осадчая, кандидат педагогических наук, доцент кафедры информатики и кибернетики
Мелитопольского государственного педагогического университета имени Б. Хмельницкого

АНАЛІЗ МЕТОДИК ОБУЧЕННЯ ВІЗУАЛЬНОГО ПРОГРАММУВАННЯ БУДУЩИХ ІНЖЕНЕРІВ-ПРОГРАМІСТІВ

В статті актуалізовано питання ефективного навчання візуального програмування майбутніх інженерів-програмістів. Авторами проаналізовані методики навчання візуального програмування С.К. Чанга, М. Скотта, Т.А. Вакалюк, А.Ф. Галімянова й Є.К. Ліпачева. Сделан вывод об их преимуществах и недостатках в аспекте внедрения в процесс профессиональной подготовки будущих инженер-программистов.

Ключевые слова: визуальное программирование, методика обучения, инженер-программист.

Mykola Marchuk, Postgraduate Student of the Computer Science and Cybernetics Department
Kateryna Osadcha, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of the Computer Science and Cybernetics Department
Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University

THE ANALYSIS OF TEACHING METHODOLOGY OF VISUAL PROGRAMMING OF FUTURE ENGINEER OF SOFTWARE

The article actualises the question of an efficient teaching of visual programming of future engineers of software. The authors analyze the visual programming teaching methodology of S.K. Chanh, M. Scott, T.A. Vakalyuk, A.F. Halimyanov and Ye.K. Lipachev. The authors make the conclusion about their advantages and disadvantages in terms of implementation in the process training of future engineer of software.

Keywords: the visual programming, the teaching methodology, an engineer of software.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із важливих аспектів професійної підготовки майбутніх інженерів-програмістів є навчання технологіям візуального програмування. Вибір і застосування

найбільш ефективною методикою навчання візуального програмування майбутніх інженерів-програмістів дозволить удосконалити їх компетентності у цій галузі, а отже підвищити якість професійної підготовки. Нині в умовах